

E-bulletin

soudní rozhodnutí v přepravě a zasilatelství

2. Vydání

Červen 2016

K čl. 34 Úmluvy CMR

Rozsudek holandského Hoge Raad der Nederlanden ze dne 11.9.2015, č. NR. 11/02022, European Transport Law 2016, str. 109

Čl. 34 Úmluvy CMR musí být vykládán extenzivně, tedy, že k tzv. postupné přepravě dochází i za situace, kdy hlavní dopravce, který má smluvní vztah s odesílatelem, sám přepravu neprovede a ani sám nepřevzme zásilku, nicméně pověřil provedením přepravy poddopravce. K použití čl. 34 Úmluvy CMR není nutné, aby každý z následných (postupných) dopravců podílejících se na přepravě skutečně převzal nákladní list a zásilku.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze č.j. 12 Cmo 335/2015-402 ze dne 2.3.2016

Vrchní soud v Praze potvrdil rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 39 Cm 20/2013-380 ze dne 5.6.2015, jímž byl odesílatel uznán povinným uhradit dopravci částku Kč 528.033,- s příslušenstvím za provedené přepravy zdravotnických výrobků dle uzavřené rámcové smlouvy o přepravě věcí. Odesílatel a dopravce uzavřeli předmětnou rámcovou smlouvu za účelem provádění přeprav časově omezených dodávek zdravotnického materiálu především do nemocnic a dalších zdravotnických zařízení. Odesílatel byl přesvědčen, že dopravce nadhodnocoval své přepravní výkony, tedy zejména počet ujetých kilometrů do jednotlivých míst určení, když odměna dopravce byla závislá právě na vzdálenosti dodacích míst. Odesílatel nechal zpracovat znalecký posudek, který vyčíslil hodnotu navýšené fakturace dopravce na částku přesahující 1.000.000 Kč. Tuto částku poté započítal s nárokem dopravce na úhradu přepravného ve výši Kč 528.033,-.

Odvolací soud však shodně se soudem prvoinstančním konstatoval, že znalec v předmětném posudku nehodnotil délku tras skutečně provedených přeprav, ale pouze srovnával výpočty optimálních tras v systému RAAL Trans s počty najetých kilometrů na jednotlivých trasách, avšak bez zohlednění konkrétní dopravní situace na těchto trasách v průběhu jednotlivých přeprav (zejména výluk na trase, objížďek, mimořádných situací na cestě apod.). Znalec pak dle názoru soudu také nezohlednil reálné časy potřebné k rozvozu zásilek jednotlivým

příjemcům, zvláště v případech, kdy bylo dohodnuto více míst vykládky v jednotlivých případech konkrétních přeprav. Tím se, jak vyplynulo z posudku, znalec vůbec nezabýval.

Již soud prvního stupně dospěl k závěru, že právo na tvrzené údajné přeplatky přepravného, které měly odesílateli v uvedeném časovém období vzniknout, zaniklo neuplatněním reklamací u dopravce v šestiměsíční lhůtě dle § 73 vyhlášky č. 133/1964 Sb., o silničním přepravním řádu. Soud konstatoval, že označením a předložením důkazů nemůže být nahrazen nedostatek skutkových tvrzení ke skutečnostem, které mají být jimi prokázány. K námitce odesílatele, že ustanovení silničního přepravního řádu představuje předpis již nepřiléhavý, zkosnatělý, kladoucí důraz na socialistické hodnoty a statusy a z těchto důvodů nepoužitelný, znemožňující odesílateli přístup ke spravedlnosti, odvolací soud konstatoval, že pokud by tomu tak skutečně bylo, nebylo by obdobné ustanovení zařazeno do zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a to do ustanovení § 2569 pro případ nutnosti uplatnění práva na náhradu škody při přepravě u dopravce v šestiměsíční lhůtě od převzetí zásilky k přepravě. Soud také konstatoval, že se odesílatel jednostranně snažil o zápočet své tvrzené pohledávky za žalobcem vyplývající z údajného nadhodnocení skutečných nákladů na provoz vozidel. Započítávat přitom lze jen existující pohledávky, čímž odesílatel musel pohledávku dopravce z titulu přepravného provedeným zápočtem uznat.

S ohledem na skutečnost, že se odesílateli nepodařilo prokázat, že má vůči žalobci existující pohledávku z titulu nadhodnocování výkonů z přeprav, tedy navíc pohledávku způsobitou k započtení, byl rozsudek soudu prvního stupně, přiznávající dopravci nárok na přepravné, potvrzen.

K čl. 23 Úmluvy CMR

Rozsudek Nejvyššího soudu Dánska (Højesteret) ze dne 21.2.2013, sp. zn. 3/2011, European Transport Law - 2016, str. 93

Odesílatel pověřil dopravce mezinárodní silniční přepravou zásilky iPhonů a iPodů z Dánska do Itálie. Dopravce následně pověřil provedením přepravy poddopravce. Při převzetí zásilky podepsal poddopravce dodací list, na kterém bylo uvedeno, že zásilka obsahuje zboží vysoké hodnoty. Během přepravy došlo ke ztrátě větší části přepravované zásilky. **Nejvyšší soud Dánska konstatoval, že dodací list představoval v daném případě pouhé potvrzení o převzetí zásilky a nikoliv změnu smlouvy o přepravě v tom smyslu, že předmětem přepravy je zásilka nikoliv běžně, ale vysoké hodnoty.** Poddopravce tudíž směl se zásilkou nakládat, jako by se jednalo o běžné zboží, a nelze mu přičíst k tíži úmyslné zanedbání jeho povinností.

K čl. 15 Úmluvy CMR a § 420 HGB

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Mnichově (OLG München) ze dne 2.12.2015, sp. zn. 7 U 2492/15, Transportrecht 2-2016, str. 69

Odesílatel pověřil dopravce mezinárodní silniční přepravou zásilky slaného pečiva z bavorského Donauwörthu příjemci do Catanie v Itálii. Dopravce následně pověřil provedením přepravy poddopravce. V objednávce přepravy nebyl uveden požadavek na zajištění nákladního vozidla plombou, z nepodepsaného nákladního listu nicméně vyplývalo,

že nákladní vozidlo při nakládce zaplombováno bylo. Při doručení zásilky do místa určení odmítl příjemce zásilku převzít, neboť plomba na nákladním vozidle z nezjištěných důvodů scházela. Dopravce obratem udělil poddopravci pokyn k přepravě nepřevzaté zásilky zpět do místa odeslání, kterému však poddopravce vyhověl až po několika dnech. Následně dopravce uplatnil vůči poddopravci u soudu nárok na náhradu škody způsobené porušením povinnosti poddopravce zajistit nákladní vozidlo plombou, které vedlo k odmítnutí převzetí zásilky ze strany příjemce, a porušením povinnosti poddopravce k okamžité přepravě zásilky zpět na místo odeslání podle pokynu dopravce, v důsledku kterého zásilka zcela podlehla zkáze. Zatímco soud prvního stupně shledal žalobu důvodnou, odvolací soud v plném rozsahu vyhověl odvolání poddopravce. **Odvolací soud konstatoval, že povinnost poddopravce zajistit nákladní vozidlo plombou nevyplývala v daném případě z žádného právního předpisu ani ujednání mezi dopravcem a poddopravcem a poddopravce tudíž nenesl riziko odmítnutí převzetí zásilky z důvodu chybějící plomby.** Škoda na zásilce měla podle tvrzení dopravce vzniknout již tím, že příjemce odmítl zásilku převzít. Odvolací soud proto shledal dočasné zadržení zásilky ze strany poddopravce v dané věci nerozhodným.

K čl. 1 Úmluvy CMR, § 249 BGB

Rozsudek Zemského soudu v Hamburku (LG Hamburg) ze dne 7. 8. 2015, sp. zn. 415 HKO 91/14, Transportrecht 2-2016, str. 70

Společnost A. pověřila žalovanou provedením přepravy šesti osobních automobilů z Německa do Maroka. Zásilka musela být přepravena přes vnější tranzit. Žalovaná pověřila provedením přepravy společnost X., která dále pověřila provedením přepravy společnost Y. Řidič dopravce (společnosti Y.) měl povinnost odstavit nákladní vozidlo s osobními automobily u příslušného celního úřadu v Hamburku. Celní úřad uložil společnosti X. povinnost uhradit clo a DPH v celkové výši 60.088,14 EUR, jelikož tato částka nebyla uhrazena včas, uložil k tomu celní úřad pokutu ve výši 600,-EUR. Proti tomuto rozhodnutí byl podán společností X. odpor. V důsledku toho byla uvedená částka snížena na 47.976,40 EUR. Částka mohla být ovšem při dodržení pokynů udělených dopravci a obdržení potřebných dokumentů od celního úřadu snížena až na nulu. Škodu ve výši vyměřené částky celním úřadem uhradila za společnost X. její pojišťovna, na kterou tato pohledávka přešla a která ji mohla svým jménem vymáhat vůči společnosti Y. Pojišťovna tak uplatnila svůj nárok přímo vůči společnosti Y.

Z dokazování před soudem vyplynulo, že žalovaná společnost Y. byla dle instrukcí daných jí společností X. upozorněna na to, že řidič nákladního automobilu je odpovědný za vystavení a obdržení potřebných celních dokumentů (konkrétně dokumentu T1). V rozporu s touto instrukcí si řidič nákladního automobilu od celního úřadu potřebný dokument vystavit nenechal.

Zemský soud potvrdil aktivní legitimaci pojišťovny. K povaze odpovědnosti za škodu soud uvedl, že dle Úmluvy CMR je vyřizování proclení a podobné úřední záležitosti obecně povinností dopravce. Tak tomu bylo i v předmětné věci, kdy uvedená povinnost vyplývala i z nákladního listu. **Porušení povinnosti dopravce nechat si vystavit potřebný celní doklad a tento dále předložit není upraveno v Úmluvě CMR. V posuzovaném případě nedošlo ani ke ztrátě ani ke zničení zboží. Jelikož Úmluva CMR neobsahuje potřebná ustanovení, která by na danou věc dopadala, aplikují se příslušná ustanovení národního právního řádu. V daném případě se jedná o porušení § 249 BGB, obsahující povinnost nahradit škodu, dále její rozsah a způsob náhrady.**

Zemský soud k tomu uvedl, že dopravce, kterému byly předány celní doklady, odpovídá odeslateli za nepředložení zboží/celních dokladů k celnímu odbavení a za veškeré poplatky a další náklady, a to dle obecných ustanovení o náhradě škody dle BGB.

K čl. 407 HGB

Rozhodnutí Spolkového soudního dvora (BGH) ze dne 10. 4. 2014, I ZR 100/13, European Transport Law 2016, str. 64

Žalobkyně provozující v přístavu v Hamburku překládku a uskladňování nákladů byla dne 11.11.2011 pověřena nájemcem lodi provést vykládku rour z lodí, které byly určeny pro žalovanou jako pro příjemce. Při vykládce se ukázalo, že roury jsou znečištěné olověným koncentrátem. Ke znečištění došlo při vykládce a meziuskladnění, když s rourami nakládala žalobkyně. Žalovaná před převzetím zboží pověřila žalobkyni odstraněním olověného koncentrátu ze zásilky. Žalobkyně následně vystavila žalované fakturu ve výši 743.053,64 EUR, a to za složení předmětné zásilky a její ekologické vyčištění. Jelikož částka nebyla uhrazena, žalobkyně podala na žalovanou žalobu o zaplacení. Žalovaná se bránila tvrzením, že žalobkyně nemůže po žalované požadovat náklady za vyčištění rour, když ke znečištění došlo při vykládce realizované žalobkyní.

V případě vykládky přepravovaného zboží a jejího meziuskladnění by se dle žalované mělo jednat o smlouvu ve prospěch třetího uzavřenou mezi nájemcem lodi a žalobkyní. Soud prvního stupně žalobě vyhověl. Odvolací soud odvolání žalované zamítl, když uvedl, že žalobkyně byla pověřena vyložením nákladu z lodí za pomoci jeřábu. Ke škodě nedošlo při přepravě rour, ale až při jejich vykládce, která byla dohodnuta zvlášť. V posuzovaném případě se spíše jednalo o smlouvu o dílo a ne o část přepravní smlouvy. Věci se dále zabýval Spolkový soudní dvůr, a to na základě nepřipuštění stížnosti podaného žalovanou proti postupu odvolacího soudu.

Spolkový soudní dvůr k věci uvedl, že v samostatně dohodnuté přepravě zboží je spatřováno plnění na základě přepravní smlouvy. V posuzovaném případě se ovšem o žádné takové plnění nejedná. Dle zjištění odvolacího soudu bylo vedle vykládky zboží dohodnuto i meziuskladnění zboží na pozemku žalobkyně. Pokud by byla dohodnuta překládka/vykládka zboží ve spojení s přepravou, zasilatelstvím nebo smlouvou o skladování, představovala by překládka nesamostatné vedlejší plnění, na které by se měla vztahovat ustanovení o odpovědnosti za škodu při přepravě. V posuzované věci došlo ovšem k dohodě o vykládce a uskladnění zvlášť, a proto připadá v úvahu posuzování překládky jako vedlejšího plnění pro plnění hlavní, které podléhá úpravě smluvního typu, který se vztahuje na plnění hlavní. Z čehož vycházel i odvolací soud a Spolkový soudní dvůr. Jelikož žalovaná nebyla ve sporu úspěšná, byla povinna uhradit žalobkyni žalovanou částku.

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Braunschweigu (OLG Braunschweig) ze dne 8.4.2015, č.j. 2 U 123/13, Transportrecht 2-2016, str. 67

Žalobce jako dopravce uplatnil u žalovaného jakožto příjemce dopravovaného zboží nárok na zaplacení přepravného. Žalobci, podnikateli v oblasti přepravy se sídlem v Polsku, zadala přepravu společnost D., na kterou byl v mezidobí prohlášen konkurz, aby přepravila zboží k žalované, popř. na její příkaz třetí osobě, která za tímto účelem předloží žalobci příslušné doklady osvědčující její nárok na vydání zboží. Pokud jde o podrobnosti přepravy, ty byly obsaženy v příslušných nákladních dokladech.

Žalobce se domníval, že žalovaný jakožto příjemce zboží ručí za úhradu jeho nároků ve smyslu čl. 51 polského přepravního zákoníku, a to především proto, že přijal zboží. Žalovaný proti uplatňovanému nároku vznesl námitku promlčení.

Zemský soud po provedeném dokazování žalobu zamítl s odůvodněním, že čl. 51 polského zákoníku stojí proti čl. 13 Úmluvy CMR a nárok žalobci ve smyslu čl. 13 odst. 2 Úmluvy CMR nepřiznal, a to z důvodu absence povinnosti žalovaného coby příjemce k úhradě nákladů na přepravu v přepravní smlouvě.

Proti rozhodnutí prvoinstančního soudu podal žalobce odvolání, v němž uvedl, že názor Zemského soud o tom, že užití polského práva ustupuje ustanovením Úmluvy CMR, je chybné. Uvedl, že smyslem čl. 51 polského přepravního zákoníku je ochrana dopravce před platební nevůlí nebo neschopností odesílatele a umožňuje požadovat úhradu přepravného po příjemci zboží, který za úhradu přepravného solidárně ručí. Žalobce zároveň vyjádřil své přesvědčení, že naproti tomu čl. 13 odst. 2 Úmluvy CMR upravující nárok na zaplacení stojí jako kvasi oprávnění k uplatnění práva proti příjemci ve smyslu čl. 13 odst. 1 Úmluvy CMR. Jako další argument žalobce v odvolání uvedl, že Úmluva CMR neupravuje solidární ručení příjemce vůči odesílateli, a proto je čl. 51 polského přepravního zákoníku na daný případ použitelný.

Žalovaný se s rozhodnutím soudu prvního stupně ztotožnil. Dle jeho názoru je nárok dopravce vůči příjemci upraven v čl. 13 odst. 2 Úmluvy CMR, a proto na nárok uplatněný žalobou není aplikovatelný čl. 51 polského přepravního zákoníku. Dále žalovaný též uvedl, že právní oblast čl. 51 polského přepravního zákoníku a čl. 13 odst. 2 Úmluvy CMR je shodná.

Odvolací soud k projednávané věci uvedl, že odvolání žalobce je přípustné, avšak neopodstatněné.

Odvolací soud rozhodl, že v projednávaném případě nelze aplikovat čl. 51 polského přepravního zákoníku, kterého se žalobce dovolával, neboť použití vnitrostátního právního předpisu je vyloučeno aplikací čl. 13 odst. 2 Úmluvy CMR. Účel tohoto článku Úmluvy CMR spočívá především v ochraně příjemce, který většinou není dle přepravní smlouvy povinen nést náklady přepravy, před nárokem dopravce na zaplacení nákladů přepravy.

Odvolací soud tak uzavřel, že žalobce se nemůže s úspěchem dovolávat svého nároku, neboť žalovaný je chráněn čl. 13 odst. 2 Úmluvy CMR, když se nezavázal k úhradě dopravného oproti dodání zboží.

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Düsseldorfu (OLG Düsseldorf) ze dne 18.12.2013, č.j. I 18 U 126/13, Recht der Transportwirtschaft 3/2016, str. 97

Žalobkyně jako pojistitel společnosti A.G. uplatnila proti žalovaným nárok na náhradu škody způsobené přepravou, když tento nárok na ní byl postoupen společností A.G..

V projednávaném případě byla žalovaná 1) pojistitelem společnosti D. GmbH (dále jen „úpadce“), s níž bylo rozhodnutím Okresního soudu v Oldenburgu ze dne 1.8.2011 zahájeno insolvenční řízení. Žalovaný 2) pak byl insolvenční správce úpadce.

K okolnostem přepravy bylo zjištěno, že společnost A.R. pověřila zasílatele, společnost T., zajištěním přepravy natahovacích folií o celkové váze 24.030 kg z Francie do Nizozemska. Společnost T. dne 22.2.2011 pověřila provedením přepravy úpadce. Okamžitě po převzetí zásilky ve Francii vyjel řidič úpadce s naloženým nákladním vozidlem na vozovku. Při tomto manévru však došlo k poškození zásilky, přičemž rozsah škody a její výše zůstala mezi stranami sporná.

Zemský soud žalobu zamítl a odůvodnil to tím, že žalobkyně nemá proti žalované 1) z žádného právního hlediska přímý nárok na zaplacení uplatněného nároku ve výši 43.984,04 EUR, neboť vznesený nárok je v rozporu s ust. § 115 I čl. 2 pojistného zákona (VVG) a dále § 110 přepravního zákona (VVT) ve spojení s čl. 17 a 23 Úmluvy CMR.

Zemský soud naznal, že nárok žalobkyně nelze odvodit z e-mailové zprávy ze dne 2.3.2011 zaslané žalobkyní v zastoupení společnosti T., neboť ta obsahovala pouze fotografie způsobené škody a měla jen informativní charakter. Soud dále uzavřel, že žalovaný 2) není v daném řízení pasivně legitimován, neboť žaloba měla směřovat přímo proti žalované 2) jako subjektu soukromého práva a nikoliv proti žalované 2), jakožto správci majetku úpadce.

Proti rozsudku zemského soudu podala žalobkyně odvolání.

Žalobkyně v podaném odvolání odkazovala na povinnost žalované 1) vyplývající z uzavřené pojistné smlouvy. Žalobkyně dále také uvedla, že žalovaný 2) jakožto insolvenční správce je pasivně legitimován, neboť nakládá s majetkem úpadce a proto byla žaloba podána správně.

Žalovaní se s rozhodnutím Zemského soudu ztotožnili.

S odvoláním však byla žalobkyně částečně úspěšná.

Odvolací soud rozhodl, že vůči žalované 1) nebyla žaloba podána oprávněně, neboť vůči žalované 1) nemá žalobkyně žádný přímý nárok. Ve vztahu k žalované 2) však soud naznal, že žaloba byla podána oprávněně. Soud v odůvodnění uvedl, že v daném případě se aplikuje čl. 13 a 17 Úmluvy CMR, neboť přeprava probíhala z Francie do Nizozemska. Soud konstatoval, že nárok žalobkyně není promlčený, když promlčecí doba činí jeden rok a nárok byl uplatněn včas. Vzhledem k tomu, že uplatněný nárok byl mezi stranami sporný a že se zemský soud výší škody nezabýval, vrátil odvolací soud řízení zpět k zemskému soudu, a to za účelem zjištění výše způsobené škody.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24.9.2015, č.j. 36/6 Cm 180/2010-207

Žalobou ze dne 30.12.2010 se žalobce domáhal po žalovaném zaplacení částky 8.823,53 USD se zákonným úrokem z prodlení. Důvodem podané žaloby byla skutečnost, že si žalovaný jako odesílatel objednal u společnosti J. obstarání přepravy zboží (10 ks kontejnerů s hnojivem), a to z České republiky do Číny. Nakládka proběhla ve dnech 15. – 17.7.2008 s tím, že příjemcem byla čínská společnost S., přičemž přepravu si společnost J. objednala u žalobce. Příjemce zásilky si však přepravovanou zásilku nepřevzal.

Nepřevzetím zásilky tak žalobci vznikly vícenáklady, spočívající ve skladném (storage) v celkové výši 8.823,53 USD. Uvedené vícenáklady tak představovaly pohledávku žalobce za společností J., když společnosti J. vznikla pohledávka ve stejné výši vůči žalovanému. Pohledávka společnosti J. za žalovaným pak byla na žalobce postoupena na základě Smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 30.6.2010.

Žalovaný navrhl žalobu v celém rozsahu zamítnout s odůvodněním, že žalobce není k podání žaloby aktivně legitimován, neboť nebyl s žalovaným v žádném obchodním vztahu. K obsahu tvrzené Smlouvy o postoupení pohledávky žalovaný uvedl, že mu není známo, že by k postoupení pohledávky došlo. Žalovaný potvrdil, že si u společnosti S. objednal přepravu s tím, že tu také řádně zaplatil. K povinnosti zaplatit také skladné žalovaný uvedl, že tento nárok je neoprávněný, neboť žádné skladné nebylo mezi stranami dohodnuto.

Rozsudkem ze dne 17.10.2010 soud žalobu zamítl s odůvodněním, že žalobce nebyl k podání žaloby aktivně legitimován.

Proti rozsudku podal žalobce odvolání k Vrchnímu soudu v Olomouci a v odvolání především uváděl, že žalobce odvozuje svůj nárok z toho, že si příjemce zásilku nepřevzal, přičemž uplatňované náklady musel žalobce vynaložit na skladování zboží v celním skladu pod dohledem příslušné celní správy. Vzhledem k uvedenému tak žalobci vznikla pohledávka za společností J., a té zase vznikla pohledávka za žalovaným.

Odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení, když své rozhodnutí odůvodnil tak, že je skutečností, že ve Smlouvě o postoupení pohledávky se předmětem postoupení stala částka 14.000 USD, přičemž v dalším průběhu žalobce uvádí vícenáklady toliko v žalované výši 8.823,53 USD. Uvedený rozdíl žalobce vysvětlil tím, že se jednalo o původně hrozící náklady, které se podařilo snížit až na žalovanou výši. Odvolací soud naznal, že Smlouva o postoupení pohledávky je platná, stejně jako naznal, že došlo k uzavření zasilatelské smlouvy a smlouvy o přepravě.

Soud prvního stupně následně žalobě vyhověl a žalovanému uložil povinnost zaplatit vícenáklady ve výši 8.823,53 USD s příslušenstvím. Soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že z provedených důkazů vyplynulo, že vlivem nedostatečné součinnosti příjemce, potažmo žalovaného, který nezajistil včasné odebrání zásilky, vznikly společnosti J. vícenáklady v žalované výši, Soud zároveň uvedl, že ačkoliv smlouva mezi žalovaným a příjemce obsahovala doložku Incoterms CIF, tak na vztah založený zasilatelskou smlouvou uzavřenou mezi žalovaným a společností J. se tato doložka nevztahuje.

Machytková, Sedláček, Vaca & spol., advokátní kancelář, s.r.o.

Dlouhá 16, 110 00 Praha 1

e-mail: info@akmsv.cz

<http://www.akmsv.cz>

Tel.: (+420) 221 779 970

Fax: (+420) 221 779 999